

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปากเป็นเอกเลขเป็นโท , พูดดีเป็นศรีแก่ปากพูดมากปากมีสี , จับเข้าคุยกัน , บอกเล่า แก้อธิบาย , พูดจนลืมหลับ , พูดเป็นคั่งเป็นแคว , พูดเป็นต้อยหอย , ฝีเจาะปากมาพูด , อันอ้อย ตาลหวานลั่นแล้วลั่นชาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย , เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก จะได้ ยากโหยหิวเพราะชีวหา , มุตว่า ตบปะติ ปาปะกั๊ง ซึ่งหมายความว่า คำพูดชั่วพาดัวให้เดือด ร้อน ฯลฯ คำต่างๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นสิ่งยืนยันถึงความสำคัญของการพูด ซึ่งมีทั้งด้านบวกและ ด้านลบ เพราะการพูดเป็นการสื่อความหมาย (Communication) อย่างหนึ่งที่มีมนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน กล่าวคือ เป็นการสื่อความหมายโดยใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทาง ตลอดจนแววตา เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความรู้ และความคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ระหว่างกัน

การพูดเป็นความสามารถและเป็นสมบัติพิเศษของมนุษย์ที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกว่าสัตว์ โลกอื่นๆ และด้วยการพูด มนุษย์ก็สามารถที่จะติดต่อซึ่งกันและกัน สามารถแสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนถึงประกาศหลักธรรมต่างๆ ที่มนุษย์รักษาไว้ และส่งทอดต่อกันไป ระหว่างยุคหนึ่งไปยังอีกยุคหนึ่ง หากว่ามนุษย์ไม่มีสมบัติอันประเสริฐ คือ การพูดติดต่อกันได้นี้ แล้ว มนุษย์ก็อาจจะไม่พัฒนามาอยู่ในระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช , อ่างในหลักการพูดของ 5 นักปราชญ์ไทย , 2543)

การพูดเป็นกระบวนการในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งถ้าหากไม่นับรวมการสื่อสารกับตนเอง แล้ว การสื่อสารของมนุษย์อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ เช่นเดียวกับอาจแบ่งการพูดออก ได้เป็น 4 ประเภทดังนี้ (สวณิต ยมาภัยและถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ , 2525)

1.การพูดระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการพูดขั้นพื้นฐานที่สุดของสังคมมนุษย์ ลักษณะ
สำคัญ

ของการพูดระหว่างบุคคลคือ ไม่มีข้อจำกัดว่าแต่ละช่วงของการพูดจะต้องใช้เวลาอย่างน้อยเท่าไร ขึ้นอยู่กับกาลเทศะและความเหมาะสม การพูดระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และช่วยยกระดับความสัมพันธ์ที่มีอยู่แล้วให้แน่นแฟ้นมากขึ้น

2. การพูดในกลุ่ม เป็นการพูดที่มีบุคคลเข้าร่วมพูดกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จำนวนบุคคลที่พูดในกลุ่มจะสูงสุดเท่าใดยากที่กำหนดได้ ขึ้นอยู่กับโอกาส สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ทำให้การพูดจากันของบุคคลกลุ่มนั้นดำเนินไปได้ การพูดในกลุ่มนี้อาจเรียกอีกอย่างว่าการอภิปราย มักเป็นการพูดจากันในเชิงปรึกษาหารือเพื่อหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน บางทีก็มีการโต้แย้งถกเถียงกันบ้าง แต่บางทีก็เป็นเพียงการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของกันและกัน โดยทุกคนที่ร่วมอยู่ในกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้พูดและผู้ฟัง อาจมีประธานของกลุ่มหรือไม่ก็ได้ บุคคลที่รวมตัวเป็นกลุ่มและพูดจากันนี้ อาจรวมตัวกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

3. การพูดในที่ชุมนุมชน เป็นการพูดในที่ประชุม อาจเป็นเพียงคนเดียวหรืออาจร่วมคณะกับผู้อื่นก็ได้ พูดกับกลุ่มผู้ฟังที่มีจำนวนมาก จำนวนผู้ฟังจะมากหรือน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับโอกาส กาละ เทศะ และเงื่อนไขต่างๆกันไป ถ้ามีคนฟังจำนวนมาก ก็จำเป็นต้องใช้เครื่องขยายเสียงช่วย การพูดในที่ชุมนุมชนสามารถแบ่งได้ชัดเจนว่า ใครเป็นผู้พูดหลัก และใครเป็นกลุ่มผู้ฟัง ลักษณะที่สำคัญของการพูดในที่ชุมนุมชนก็คือ ผู้พูดเป็นฝ่ายเตรียมเรื่องที่พูด ด้วยความมุ่งหมายอันแน่ชัดว่าต้องการให้เกิดผลอย่างไรแก่ผู้ฟัง อาจจะเป็นการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดที่มีสาระประโยชน์แก่ผู้ฟัง หรือโน้มน้าวใจกลุ่มผู้ฟังให้คล้อยตาม หรือปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้พูดชี้แนะ หรือก่อให้เกิดความสนุกสนานแก่บรรดาผู้ฟัง เมื่อการพูดในที่ชุมนุมชนนั้นจบลงแล้ว อาจมีการโอกาสให้ผู้ฟังซักถามเพิ่มเติม

4. การพูดทางสื่อมวลชน การพูดทางสื่อมวลชนที่ใช้มากที่สุดคือ การพูดทางวิทยุ และโทรทัศน์ บุคคลที่พูดทางสื่อมวลชนอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทแรก ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพเป็นผู้ประกาศและผู้จัดรายการซึ่งพูดอยู่เป็นประจำ บุคคลเหล่านี้ถือว่าประกอบอาชีพโดยตรง ประเภทที่สอง ได้แก่ ผู้ที่ได้รับเชิญให้มาพูดในรายการต่างๆ เป็นครั้งคราว หรือบุคคลที่เชี่ยวชาญในวงการต่างๆ ที่ได้รับเชิญให้ไปปรากฏตัวทางโทรทัศน์ ซึ่งเนื้อหาของ การพูดทางสื่อมวลชนมักเป็นการให้ข่าวสาร ให้ความรู้ ให้ข้อคิด ให้ความบันเทิง ตลอดจนการโฆษณาสินค้าและบริการต่างๆ

จะเห็นได้ว่า จากจำนวนที่มากขึ้นของผู้พูดและผู้ฟังในการพูดแต่ละระดับ ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังห่างเหินกันมากขึ้น และท้ายที่สุดผู้ฟังก็จะกลายเป็นผู้ฟังที่เป็นฝ่ายรับเพียงอย่างเดียว เพราะการพูดทางสื่อมวลชนนั้นแตกต่างจากการพูดระดับอื่นๆ คือ สามารถพูดให้คนฟังจำนวนมากซึ่งกระจายกันอยู่ทุกทิศทุกทางรับฟังพร้อมกันได้ในเวลาเดียวกัน และผู้พูดไม่สามารถสังเกตเห็นปฏิกิริยาตอบสนองจากผู้ฟังพร้อมกันในเวลาเดียวกันในขณะที่พูดอยู่นั้น แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีต่างๆ จะพัฒนาไปมากน้อยเพียงใดก็ตาม การพูดก็ยังคงเป็นการสื่อสารความหมายที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะการพูดสามารถสร้างความเข้าใจได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัดที่สุด ซึ่งมนุษย์มีสื่อนี้เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว เราสามารถแบ่งการพูดตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการพูดได้ 3 แบบ

1. การพูดเพื่อให้ความรู้ เป็นการพูดในลักษณะของการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังรู้และเข้าใจเท่านั้น ส่วนจะเชื่อถือหรือไม่ และจะนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มิใช่จุดมุ่งหมายหลักของการพูดแบบนี้ ดังนั้นเนื้อหาสาระของการพูดจึงเป็นเรื่องหลักและสำคัญกว่าเทคนิควิธีการ

2. การพูดเพื่อชักจูงใจ เป็นการพูดในลักษณะของการนำเสนอ เพื่อถ่ายทอดข้อเท็จจริง และความรู้สึกลึกซึ้งไปสู่ผู้ฟังโดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักชวน โน้มน้าว จูงใจ หรือปลุกเร้าให้ผู้ฟังเชื่อถือ คล้อยตามหรือปฏิบัติตาม หากผู้ฟังเห็นด้วยและพร้อมที่จะปฏิบัติตามอยู่แล้ว การพูดแบบนี้ก็ไม่ใช่เรื่องที่ยากนัก แต่ส่วนใหญ่มักไม่เป็นเช่นนั้น เพราะผู้ฟังส่วนใหญ่มักจะเป็นฝ่ายที่เป็นกลางหรือไม่เห็นด้วยเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องอาศัยการพูดแบบชักจูงใจ โน้มน้าวใจผู้ฟังให้เปลี่ยนความคิดหรือทัศนคติ ดังนั้นผู้พูดจึงต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ทางการพูดอย่างเต็มรูปแบบ นั่นคือ นอกจากสาระข้อเท็จจริงที่แม่นยำแล้วจะต้องอาศัยเทคนิควิธีการและลีลาในการพูดเป็นสำคัญ

3. การพูดเพื่อความบันเทิง เป็นการพูดในลักษณะของการนำเสนอเพื่อความสนุกสนาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความรื่นเริงในขณะเดียวกันก็มีสาระประกอบไปด้วย

การศึกษาเรื่องการพูดและการก้าวสู่ยุคโทรทัศน์อาจเป็นการมองแบบข้ามขั้นตอนประวัติศาสตร์การพัฒนาคำของการสื่อสาร ตามทัศนะของนักการสื่อสารจะแบ่งพัฒนาการของการสื่อ

สารโดยใช้ตัวแปรการถือกำเนิดของสื่อแต่ละประเภทตามประวัติศาสตร์เป็นหลัก เริ่มตั้งแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบัน ดังรายละเอียดตามตาราง (กำจร หลุยยะพงศ์ , 2545)

สื่อ	รูปแบบ	ลักษณะการสื่อสาร	ผู้พูด-ผู้ฟัง	ระยะเวลา
การพูด	เห็นหน้าค่าตา	ภาพและเสียง (ของจริง)	S ↔ R	ในเวลาปัจจุบัน
สิ่งพิมพ์	ตัวอักษร ผ่านการ สัมผัสภาษา คอลัมน์แนะนำและ ข่าว	จินตนาการภาพจากตัวอักษร (จินตนาการ)	S → Reader	เสมือนปัจจุบัน
วิทยุ	ผ่านวิทยุในรายการ สนทนาทางวิทยุ	เสียง → คลื่น → เสียง (ของเทียม)	S → Mass	เสมือนปัจจุบัน
โทรทัศน์	ผ่านโทรทัศน์ในราย การสนทนาทางโทร ทัศน์	ภาพและเสียง → คลื่น → ภาพและเสียง (ของเทียม)	S → Mass	เสมือนปัจจุบัน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงพัฒนาการสื่อสารและคุณลักษณะของการสื่อสารแต่ละประเภท

1. การสื่อสารผ่านการพูด มีรูปแบบการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (face to face communication) โดยที่เห็นตัวจริงเสียงจริงระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและจะมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาในปัจจุบัน

2. การสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นการสื่อสารผ่านตัวอักษร ผู้เขียนจะบันทึกเรื่องราวผ่านตัวอักษร และผู้อ่านจะต้องจินตนาการสร้างภาพจากตัวอักษร ซึ่งแตกต่างจากการสื่อสารผ่านการพูดที่มีการโต้ตอบตลอดเวลา อาจจะมีการส่งจดหมายไปตามหนังสือ นิตยสารเท่านั้น การสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์แม้จะเป็นการเขียนและการอ่านกันคนละเวลา แต่ผู้อ่านจะรู้สึกเสมือนเวลาปัจจุบัน เพราะมีการระบุวันและเวลาบนหน้าหนังสือพิมพ์เดียวกัน

3. การสื่อสารผ่านวิทยุ เป็นการเปลี่ยน เสียงจริงเป็นคลื่นวิทยุ ถ่ายทอดออกอากาศ และวิทยุจะเป็นเครื่องแปลงสัญญาณกลายเป็นเสียง ซึ่งถือเป็นของเทียมไม่ใช่ของจริง ผู้พูดหรือดีเจในรายการจะทำหน้าที่พูดคุย เล่าเรื่องในรายการสนทนาทางวิทยุ (Talk Radio) และส่งผ่านให้กับผู้ฟังรายการซึ่งเป็นคนจำนวนมาก และไม่คอยจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้พูด มีเพียง

บางคนก็อาจจะเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้าไปขอเพลงในรายการ และด้วยการถ่ายทอดสัญญาณเสียงและการแปลงคลื่นเป็นเสียงอีกครั้ง จึงทำให้เวลาการฟังวิทยุมีใช้เวลาปัจจุบันเหมือนการพูดคุยในชีวิตประจำวัน ความก้าวหน้าของเทคนิคการผลิตรายการก็ยังคงเกิดการบันทึกเทป ทำให้การพูดในรายการสนทนาทางวิทยุมีใช้รายการสดเหมือนการสนทนาในชีวิตประจำวัน

4. การสื่อสารผ่านโทรทัศน์ จะมีความใกล้เคียงกับการสื่อสารผ่านวิทยุ โดยเปลี่ยนภาพและเสียงของจริง เป็นคลื่นวิทยุ ถ่ายทอดออกอากาศ และโทรทัศน์จะทำหน้าที่แปลงสัญญาณเป็น ภาพและเสียง อันถือเป็นของเทียมไม่ใช่ของจริง พิธีกรและผู้ร่วมรายการจะเป็นผู้พูดสนทนากันในรายการสนทนาทางโทรทัศน์ (Television Talk Programme) และส่งผ่านให้กับผู้ชมทางบ้านเป็นจำนวนมาก จะไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้พูด มีเพียงผู้ชมบางคนก็อาจจะเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้าไปในรายการ และด้วยการถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงและการแปลงคลื่นเป็นภาพและเสียงอีกครั้ง จึงทำให้เวลาการชมโทรทัศน์มีใช้เวลาปัจจุบันเหมือนการพูดคุยในชีวิตประจำวัน ความก้าวหน้าของเทคนิคการผลิตรายการก็ยังคงเกิดการบันทึกเทป ทำให้การพูดในรายการสนทนาทางโทรทัศน์มีใช้รายการสดในเวลาปัจจุบัน แต่ผู้ชมยังคงรู้สึกเหมือนการพูดคุยตอบได้ในชีวิตประจำวัน

ในด้านรูปแบบของรายการสนทนาทางโทรทัศน์นั้น ก็เช่นเดียวกับรายการประเภทอื่นที่ยึดรูปแบบมาจากการสนทนาทางวิทยุ รายการพูดคุย (Talk Programme) เป็นวิธีเสนอรายการประเภทหนึ่ง ซึ่งมุ่งหวังจะให้ผู้ฟังได้อรรถรสจากการฟังการ "พูดคุย" เพียงอย่างเดียว อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ (จุมพล รอดคำดี , "คู่มือการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง" , 2525)

1. รายการพูดคุยกับผู้ฟังโดยตรง (The Straight Talk) ซึ่งเป็นวิธีการสื่อสารกับผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมาที่สุด ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากที่สุด เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นมากที่สุด

2. รายการสัมภาษณ์ (The Interview) เป็นรายการพูดคุยผู้ฟังทางอ้อม แต่ผู้ฟังจะได้รับประโยชน์จากการฟังสัมภาษณ์และการให้สัมภาษณ์ของบุคคลทั้งสอง และสิ่งที่เป็นหัวใจของรายการก็คือ การเตรียมหัวข้อเรื่องที่จะสัมภาษณ์ ต้องให้เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ ส่วนบุคคลที่จะมาให้สัมภาษณ์นั้นควรจะเป็นบุคคลที่รู้เรื่องหรือเข้าใจประเด็นที่จะพูดคุยได้ดี

3. รายการสนทนา (The Conversation) จัดอยู่ในรายการประเภทเดียวกับรายการสัมภาษณ์ การเตรียมการและการออกอากาศก็คล้ายคลึงกันกับวิธีการของรายการสัมภาษณ์

เพียงแต่ผู้สัมภาษณ์ไม่ใช่ผู้ตั้งคำถามเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้ร่วมออกความคิดเห็น และทำหน้าที่ถาม - ตอบ ไปพร้อมกับผู้ร่วมรายการด้วย แต่สิ่งที่แตกต่างที่สำคัญก็คือ ผู้ทำหน้าที่ดำเนินรายการจะต้องเตรียมตัวในเรื่องการสนทนาอย่างมาก ทั้งในเชิงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องรู้จักป้อนคำถามเพื่อให้รายการมีความสนุกสนานและน่าสนใจ ผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินรายการควรจะเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น พุดคุยสนุกสนาน จะทำให้บรรยากาศของรายการดีขึ้น และนอกจากผู้ดำเนินรายการจะทำหน้าที่สนทนากับผู้ร่วมรายการแล้ว ยังต้องทำหน้าที่พูดคุยกับผู้ฟังโดยตรง เปรียบเสมือนเป็นตัวเชื่อมการสนทนายาระหว่างผู้ฟังและผู้ร่วมรายการไปในขณะเดียวกัน ซึ่งรายการประเภทนี้จะสามารถสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชมได้มากที่สุด

4. รายการอภิปราย (Panel Discussion) จัดอยู่ในประเภทรายการที่พูดคุยกับผู้ฟังทางอ้อม ผู้ฟังจะได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมอภิปรายแตกต่างกัน สิ่งที่จะทำให้รายการน่าสนใจก็คือ หัวข้อในการอภิปราย การเลือกบุคคลเข้าร่วมอภิปราย และตัวผู้ดำเนินรายการ

เมื่อการพูดก้าวสู่โทรทัศน์ จะมีลักษณะโดยทั่วไปดังที่ B.Timberg (2000) และ G.Bente and A.Feist (2000) นักวิชาการด้านสื่อ ได้ให้นิยามรายการสนทนาทางโทรทัศน์คือการพูดคุยต่อหน้ากล้อง มีผู้พูด คือ พิธีกร และผู้ร่วมรายการ ในสตูดิโอ (studio) และนอกสตูดิโอ (outdoor) และจะเล่าเรื่องส่วนตัว (private) ให้กับคนจำนวนมาก (mass) ผ่านการออกอากาศ (broadcasting)

ในเมื่อสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลในการรับรู้ของสังคม ดังนั้นในการผลิตเนื้อหารายการจำเป็นที่จะต้องเลือกว่าจะเสนอเนื้อหาประเภทใด มิใช่ว่ารายการประเภทข่าว สารคดีและรายการเพื่อการศึกษาจะให้ประโยชน์สาระได้เพียงอย่างเดียว รายการบันเทิงประเภทต่างๆ เช่นรายการสนทนาที่สอดแทรกสาระประโยชน์ไว้ด้วย ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชมที่บ้าน เพราะผู้ชมจะให้ความสนใจและเปิดรับชมมากกว่ารายการที่ให้สาระเพียงอย่างเดียว เพราะรายการสนทนามักจะนำบุคคลที่มีเรื่องราวน่าสนใจมาพูดคุยในแง่มุมต่างๆ กัน ให้สาระน่าสนใจ และบางครั้งก็มีประโยชน์ทางด้านวิชาการและการดำรงชีวิตประจำวันให้กับผู้ชม

ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ได้มีการผลิตรายการประเภทสนทนา (Talk) เพื่อมุ่งเสนอเนื้อหาสาระ เรื่องราวๆต่างๆ สู่อูชม แต่ในช่วงระยะแรกๆ นั้นรายการประเภทสนทนายังไม่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของรายการ

ในสมัยนั้นมักใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (formal) และมักเป็นการสนทนาที่มีหัวข้อเรื่องค่อนข้างหนักและเป็นเชิงวิชาการอยู่มาก แต่ต่อมารายการประเภทนี้ก็ได้รับการพัฒนารูปแบบของรายการเรื่อยมา เพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น โดยมีการสอดแทรกความบันเทิงเข้าไปในรายการด้วย

สถานีโทรทัศน์ NBC ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้เป็นผู้เสนอรายการทอล์คแบบใหม่ที่ยังไม่มีใครเคยทำมาก่อน นั่นคือผลิตรายการแบบวาไรตี้ทอล์คโชว์ โดยใช้ชื่อรายการว่า "The Tonight Show" ซึ่งเป็นการปฏิบัติทำให้รายการทอล์คมีความหลากหลายมากขึ้น สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้มาก และมีการพัฒนาจนกลายเป็นรายการประเภทยอดนิยมจนถึงปัจจุบัน รายการ The Tonight Show ได้รับรูปแบบมาจากรายการทอล์คโชว์ทางวิทยุกระจายเสียง เริ่มออกอากาศเมื่อวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1954 ออกอากาศทุกวันในเวลา 5 ทุ่มครึ่ง ด้วยรูปแบบรายการทอล์คโชว์ หรือรายการสนทนาบันเทิง นับว่าเป็นรายการที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในขณะนั้นในการดึงผู้ชมรายการภาคค่ำหลังจากที่ชมรายการข่าวแล้ว และทำให้สถานีโทรทัศน์ NBC เป็นสถานีที่ได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงเวลานั้น การดำเนินรายการจะมีพิธีกร หรือที่เรียกว่าเจ้าบ้าน (Host) 1 คน พิธีกรคนแรกของรายการนี้คือ Steve Allen ซึ่งจะทำหน้าที่เหมือนเป็นเจ้าของบ้านที่เชิญแขกต่างๆ มาร่วมสนทนากัน ซึ่งแขกรับเชิญเหล่านี้จะเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความสนใจ ในหัวข้อที่ไม่หนักจนเกินไป การสนทนาจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นกันเอง และจะมีการแสดงต่างๆ มาเสริมรายการให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

หลังจากออกอากาศได้ 3-4 ปี รายการ The Tonight Show ก็ได้เปลี่ยนผู้จัดรายการมาเป็น Jack Parr และ ค.ศ. 1962 หน้าที่นี้ก็เปลี่ยนเป็นของ Johnny Carson ซึ่งจากความสามารถของเขาผสมกับรูปแบบความน่าสนใจของรายการก็ทำให้รายการ The Tonight Show ได้รับความนิยมอย่างสูงทั่วสหรัฐอเมริกา เป็นเวลานานรวม 20 กว่าปี นับว่าเป็นเวลาที่นานมากสำหรับรายการโทรทัศน์รายการหนึ่งที่ดำรงอยู่ได้

ทางสถานีโทรทัศน์ ABC และ CBS ต่างพยายามที่จะพัฒนารายการของตนทั้งที่ผลิตรายการสนทนา และโดยการคิดรูปแบบรายการใหม่ๆ เพื่อดึงดูดผู้ชมจากรายการ The Tonight Show ซึ่งก็ประสบความสำเร็จพอสมควรในการดึงผู้ชมที่มาสนใจรายการหนึ่ง ละคร คอนเสิร์ต แต่ก็ไม่สามารถดึงผู้ชมไปได้ทั้งหมด รายการ The Tonight Show ก็ยังคงได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมาก และในประเทศอื่นๆ ก็มีการจัดรายการทอล์คโชว์แบบนี้กันมากมาย ซึ่งก็เป็นที่

นิยมเช่นกัน ซึ่งส่วนใหญ่ก็เอาแม่แบบมาจากรายการ The Tonight Show แทบทั้งสิ้น และแต่ในประเทศไทยก็ได้มีการผลิตรายการที่เป็นวาไรตี้ทอล์คโชว์ หรือรายการสนทนาบันเทิงอยู่หลายรายการและได้รับความนิยมจากผู้ชมเช่นกัน

โดยปกติแล้วมนุษย์เรามีสัญชาตญาณความต้องการ อยากรู้ อยากเห็น สนใจในสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว ต้องการที่จะรับรู้เรื่องราวความเคลื่อนไหว หรือบางแง่มุมของบุคคลที่น่าสนใจ จึงมีการซักถามข้อข้องใจในเรื่องราวต่างๆ ที่เรียกว่าการสัมภาษณ์ รวมไปถึงมีลักษณะที่ขอรับฟังผู้อื่นในการพูดคุยกัน ดังนั้นรูปแบบของรายการสัมภาษณ์จึงเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมจากประชาชนมากโดยเฉพาะการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ซึ่งมักมีลักษณะของการให้ความบันเทิงแทรกอยู่ด้วย เพราะนอกจากการรับรู้เรื่องราวที่ตนสนใจแล้ว ในขณะที่การพูดคุยดำเนินอยู่นั้น ยังสามารถได้เห็นสีหน้า อากาารแสดงออก อารมณ์ ความรู้สึกทั้งของผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย ซึ่งด้วยลักษณะของการสัมภาษณ์ที่มีทั้งภาพและเสียงนี้ทำให้รายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์นั้นมีความน่าสนใจและน่าเชื่อถือ ผู้ชมก็มีส่วนร่วมชมด้วยความคิดและรู้สึกร่วมไปกับการสัมภาษณ์ สามารถรับรู้ถึงบรรยากาศความตึงเครียดของการสัมภาษณ์ เห็นกิริยาท่าทางของผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ขณะเผชิญหน้ากัน หรือหัวเราะกับท่าทางตลกและคำตอบชวนหัว การมีส่วนร่วมนี้เอง ทำให้ผู้ชมมีอารมณ์คล้อยตามและใส่ความรู้สึกตามเหตุการณ์ที่เห็น ด้วยเหตุนี้ผู้สัมภาษณ์จึงพยายามทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ผ่อนคลาย เพื่อให้การแสดงนั้นดูสบายตา หรือมิฉะนั้นหากการแสดงมีข้อบกพร่อง ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามหาหัวข้อหรือเนื้อหาการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจมาที่เนื้อหาและเรื่องมากกว่าตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ ฉะนั้นผู้สัมภาษณ์จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของผู้ชมที่ต้องการเรื่องที่น่าสนใจหรือความบันเทิง (เมตตา กฤตวิทย์ , 2534) ความบันเทิงของรายการประเภทนี้อยู่ที่การเล่าเรื่องที่เคยกิดขึ้น นำเสนอด้านอารมณ์และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ในขณะที่การเล่าเรื่องทำให้ผู้ชมมีอารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับการสัมภาษณ์นั้นๆ เนื้อเรื่องที่นำมาเล่านอกจากจะมีความแตกต่างไปแล้ว ยังต้องมีวิธีการเล่าเรื่องที่ดีและน่าติดตามอีกด้วย การเล่าเรื่องเป็นการสื่อความหมายที่เกิดขึ้นก่อนการเขียน อาจแบ่งออกได้เป็น การเล่านิทาน การเล่าประวัติ และการเล่าเหตุการณ์สำคัญ (ฉัตรวรรณ ตันนะรัตน์ , หลักวาทกรรม , 2519)

การเล่านิทาน จะทำให้เด็กสนใจฟัง ช่วยให้เด็กมีจินตนาการคล้อยตามเรื่องที่เล่า การเล่านิทานจะต้องประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นหลักในการพูด นั่นก็คือ นอกจากการเลือกใช้ถ้อยคำแล้ว ผู้เล่าจะต้องคำนึงถึงน้ำเสียงด้วย ผู้เล่าจะต้องมีน้ำเสียงที่น่าฟัง มีจังหวะสูงต่ำคล้ายเสียงดนตรี และเสียงนั้นต้องแสดงถึงความรู้สึก

การเล่าชีวิตประวัติ ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความอยากรู้อยากเห็น (curiosity) มากเป็นที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลอื่นด้วยแล้ว ยิ่งอยากรู้หลายๆ อย่าง ถ้าบุคคลนั้นๆ ตกเป็นข่าวมากเท่าใด ก็อยากรู้มากเท่านั้น ซึ่งผู้เล่าจะต้องระวังการพูดให้มากขึ้น ทั้งการใช้ศัพท์ น้ำเสียง ตลอดจนเนื้อหาสาระที่พูด ใช้ทักษะทุกอย่างร่วมกัน เพราะผู้ฟังที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมจะเกิดความนิยมเชื่อถือได้มากกว่าเด็ก เนื่องจากมีประสบการณ์มากนั่นเอง ส่วนการเล่าเหตุการณ์ส่วนตัว ที่เกิดขึ้นกับตนเองจะเป็นเรื่องเศร้า ประทับใจ หรือตื่นเต้นก็ได้จะให้การพูดที่เป็นจริงและตรงไปตรงมา เล่าถึงจุดเริ่มต้นก่อนแล้วจึงถึงเหตุการณ์ตอนที่รวมความรู้สึกหรือความสำคัญที่สุด (climax point) ของเรื่องไว้ จากนั้นจึงสรุปผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะสรุปเป็นข้อเตือนใจหรือข้อคิดเห็นก็ได้ ส่วนสำคัญของการเล่าเหตุการณ์ส่วนตัว คือ การใช้ภาษาและน้ำเสียงตลอดจนท่าทางที่เหมาะสมกับเรื่อง เช่น เรื่องเศร้าก็ควรมีการพรรณนา มีเสียงเครือและน้ำตาคลอเป็นต้น

การเล่าเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งวิธีการเล่าเรื่องแบบนี้ก็คล้ายกับการเล่านิทาน นั่นก็คือ ต้องจำเหตุการณ์ต่างๆ ให้แม่นยำ และเรียงเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหลังให้ถูกต้อง อีกทั้งต้องรู้จักผูกเรื่องให้ต่อเนื่องกันไปจนถึงตอนวิกฤต จะต้องเล่าเห็นภาพพจน์ อาจต้องใช้แผนที่ประกอบ การเล่าเหตุการณ์สำคัญนี้ ค่อนข้างจะโน้มเอียงไปในด้านวิชาการ ฉะนั้นผู้เล่าจึงควรเล่าด้วยน้ำเสียงที่ตื่นเต้น เพื่อเร้าใจและเรียกความสนใจจากผู้ฟัง

จากที่กล่าวมานี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าการเล่าเรื่อง การใช้น้ำเสียงและการเลือกเรื่องหรือประเด็นที่น่าสนใจ ล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญในการพูด และการพูดถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของศิลปะการแสดงเพื่อความบันเทิง เช่น การเล่านิทาน เล่นละคร และการเล่นตลก ดังนั้นบรรดาผู้ผลิตจะต้องสร้างสรรค์กลวิธีในรายการสัมภาษณ์ให้เกิดความน่าสนใจและติดตาม เพื่อฉีกรูปแบบในการนำเสนอที่ต่างกันไป มิใช่เพียงเป็นการนั่งฟังการสัมภาษณ์ตลอดรายการเท่านั้นแต่ได้มีการนำเสนอแปลกใหม่ เช่น นำเทคนิคการนำเสนอทางแสง เสียงมาใช้ประกอบการสัมภาษณ์ นำการแสดงหรือนำอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เล่ามาใช้ประกอบการสัมภาษณ์เพื่อสร้างความน่าสนใจหรือการเชิญบุคคลที่กล่าวพาดพิงถึงหรือคนใกล้ชิดมาออกรายการแบบไม่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้ตัวมาก่อนก็เป็นอีกวิธีที่ใช้กันมากในปัจจุบัน

B.Timberg (2000) แบ่งรูปแบบรายการสนทนาทางโทรทัศน์เป็น 3 โดยใช้เกณฑ์ประวัติศาสตร์ในการถือกำเนิด คือ

1. รายการสนทนาบันเทิง (entertainment) ถือเป็นรายการซึ่งถือกำเนิดในช่วงแรกประมาณ ทศวรรษที่ 1950 เน้นการพูดคุยแบบสนุกสนานมากกว่าข่าวสาร (pleasant and non-informative) รายการส่วนใหญ่มักจะนำบุคคลที่มีชื่อเสียงมาออกรายการ (celebrity talk show) เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง และในยุคถัดมารูปแบบรายการจะมีการประสมประสานกับละคร ตลก เพลง เรียกว่า วาไรตี้โชว์ (variety show) และกลายเป็นรายการสนทนาบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน เพราะมีความหลากหลายมากกว่าการสนทนาอย่างเดียว

2. รายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวัน (current issue) ในอดีตรายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวันจะมีรูปแบบและเนื้อหาของรายการเป็นเหรียญคนละด้านของรายการสนทนาบันเทิง โดยมีรูปแบบเป็นพิธีการ ในระยะแรกๆ ประเด็นจะเป็นเรื่องข่าวสารทั่วไป ต่อมาเริ่มพัฒนาสู่หัวข้อเฉพาะเรื่อง เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สุขภาพ เพศ ธรรมะ และนิยมเชิญบุคคลที่มีชื่อเสียงมาร่วมสนทนา (celebrity talk show) ทั้งในรูปแบบเดี่ยวและโต๊ะกลม (round table) โดยมีพิธีกรและผู้ร่วมรายการทำหน้าที่เสมือนผู้เชี่ยวชาญ (expert) โดยสนทนาพูดคุยในหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้

3. รายการสนทนาที่ฝึกทักษะหรือรายการสาธิต (speccialized) B.Timberg (2000) จัดกลุ่มรายการสนทนาฝึกทักษะเป็นรายการที่ถือกำเนิดล่าสุด เช่น ทำกับข้าว งานฝีมือ รายการประเภททำเอง รายการซ่อมแซม เพราะเทคนิคการผลิตจะเน้นภาพและการสาธิต แต่รายการสนทนาทั่วไปจะไม่มีกรสาธิต

การศึกษารายการสนทนาทางโทรทัศน์ เพิ่งจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทศวรรษที่ 90 พร้อมกับแนวคิดการศึกษาวัฒนธรรมที่อยู่ในชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่า รายการสนทนาเป็นรายการที่มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งรายการที่เป็นการสนทนาแต่เพียงอย่างเดียว และรายการสนทนาลูกผสมที่มีการพูดคุยเป็นส่วนประกอบหนึ่งในรายการ อย่างเช่น รายการสนทนาเพื่อความบันเทิงหลากหลาย (Magazine Programmes) เป็นรายการประเภทความบันเทิงที่มีหลากหลายรูปแบบ (Variety Show) อยู่ในรายการเดียวกัน เช่น มีทั้งการเล่นเกม การแสดงละคร การร้องเพลง การแสดงแฟชั่นโชว์ รวมทั้งการสนทนากับบุคคลที่อยู่ในวงการบันเทิงและวงการอื่นๆ ในลักษณะให้ความบันเทิงหรือผ่อนคลายเป็นหลัก เน้นการแสดงและบุคลิกภาพมากกว่ารวบรวมข้อเท็จจริง ทั้งผู้ถูกสัมภาษณ์อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ซึ่งรายการประเภทนี้จะมีจำนวนมากที่สุดในปัจจุบัน

ส่วนรายการบันเทิงที่มุ่งการสัมภาษณ์อย่างเดียว (Interview Programmes) เป็นรายการบันเทิงที่เน้นเฉพาะการให้ความสุขผู้ชมหรือผู้ฟังด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นที่รู้จักกันดีเป็นหลัก เนื่องจากตลอดรายการมีแต่การสัมภาษณ์ ทั้งเนื้อหาการสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นองค์ประกอบแรกๆ ที่ผู้ชมและผู้ฟังให้ความสนใจ ความคล่องตัว รอบรู้ และมีบุคลิกหรือน้ำเสียงที่ดี คือสิ่งที่ผู้ชมหรือผู้ฟังมองหาจากตัวผู้สัมภาษณ์ ขณะเดียวกันไม่ว่าผู้ชมหรือผู้ฟังจะชื่นชอบผู้สัมภาษณ์เพียงใด หากผู้สัมภาษณ์ก็ไม่สามารถที่จะคงความสนใจของผู้ชมหรือผู้ฟังได้ตลอดรายการ หากไม่มีผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ผู้ชมให้ความสนใจ ซึ่งโดยมากมักมีผู้ร่วมรายการหลายคน ฉะนั้นการเลือกคนที่จะสัมภาษณ์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับรายการประเภทนี้ ส่วนเนื้อหาการสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์จะต้องพยายามถามผู้ถูกสัมภาษณ์หรือแขกรับเชิญในแง่มุมที่น่าสนใจ หรือถามเรื่องที่คนสงสัยหรือยังรู้เรื่องราวไม่ตื้นๆ ฉะนั้น การสัมภาษณ์จึงอาจมีลักษณะค่อนข้างเป็นคำถามส่วนตัวในระดับหนึ่ง และมีลักษณะเจาะจง มิใช่การถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปซึ่งคนส่วนใหญ่ทราบอยู่แล้ว ส่วนวิธีการสัมภาษณ์ ก็แตกต่างกันไปแล้วแต่รายการ การแสดงเล็กๆ น้อยๆ สลับการสัมภาษณ์ก็อาจมีบ้าง แต่จะเน้นการสัมภาษณ์เป็นรายการหลัก จึงต่างจากรายการบันเทิงแบบหลากหลาย ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นส่วนหนึ่งของรายการเท่านั้น

ในปัจจุบันจะมีรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มุ่งเน้นการสัมภาษณ์ จากผังรายการสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และไอทีวี จำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ (สำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2545) ซึ่งถือเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อเทียบกับรายการสนทนารูปแบบอื่นๆ

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 3 รายการ

1. รายการสมาคมชมดาว	ออกอากาศทุกวันพุธ	22.20 - 23.20 น.
2. รายการใครคู่ใคร	ออกอากาศทุกวันพุธ	23.20 - 00.05 น.
3. รายการหลังคาเดียวกัน	ออกอากาศทุกวันอาทิตย์	12.30 - 13.30 น.

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จำนวน 1 รายการ

1. รายการเจาะใจ	ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี	22.22 - 23.37 น.

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จำนวน 3 รายการ

1. รายการถอดรหัสใจ	ออกอากาศทุกวันจันทร์	22.20 - 23.20 น.
3. รายการสะบัดช่อ	ออกอากาศทุกวันพุธ	22.20 - 23.20 น.
4. รายการสัญญามหาชน	ออกอากาศทุกวันศุกร์	22.20 - 23.20 น.

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี จำนวน 4 รายการ

1. รายการไอทีวีทอล์ค	ออกอากาศทุกวันอังคาร	22.45 - 23.30 น.
2. รายการ Chat สุดสัปดาห์	ออกอากาศทุกวันเสาร์	11.05 - 11.30 น.
3. รายการสู้แล้วรวย	ออกอากาศทุกวันเสาร์	21.30 - 22.30 น.
4. รายการไอ-ดีเอ็นเอ	ออกอากาศทุกวันอาทิตย์	11.05 - 12.00 น.

ในเชิงคุณภาพ รายการสนทนาทางโทรทัศน์เป็นรายการที่ถอดแบบจากการคุยในชีวิตประจำวัน ผู้ชมดูและใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนในด้านต่างๆ เช่น ผ่อนคลายความตึงเครียด รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือนำเนื้อหามาเล่าต่อ บางรายการถือเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับคนในสังคมสามารถถกเถียงในพื้นที่สาธารณะโดยผ่านทางสื่อมวลชนได้อีกทางหนึ่ง ส่วนเวลาที่ออกอากาศมักจะอยู่หลังช่วงเวลาดี หรือ Prime time ซึ่งเป็นช่วงที่มีอัตราค่าโฆษณาสูง โดยเฉพาะช่อง 3 (รายการสมาคมชมดาว นาทีละ 240,000 บาท) และช่อง 7 (สัญญามหาชน นาทีละ 270,000 บาท) จากการที่รายการสนทนาทางโทรทัศน์ได้อยู่ในช่วงเวลาดีนั้นย่อมหมายถึงมีผู้ชมที่บ้านให้ความสนใจเปิดรับชมมาก เพราะมนุษย์เราทุกคนมีสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็น จึงมีการซักถามข้อข้องใจในเรื่องราวต่างๆ รวมทั้งเรื่องของสังคมที่สร้างผลกระทบต่อสังคมและเกิดผลกระทบจากสังคม ทั้งนี้เป็นไปตามหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมหรือความเป็นจริงให้คนในสังคมได้รับรู้ ในขณะเดียวกันก็ได้สร้างความคิด การรับรู้ และความเข้าใจให้กับคนในสังคมด้วย ดังนั้นรายการสนทนาจึงถือว่ามีค่ารายการหนึ่งที่สร้างความรู้ ความเข้าใจและความเป็นไปของสังคมได้ด้วยวิธีที่ง่ายและลึกซึ้งทีเดียว เพราะรายการสนทนาเป็นการนำบุคคลที่มีเรื่องราวน่าสนใจมาพูดคุยในแง่มุมต่างๆ กัน ให้สาระสนใจและบางครั้งมีประโยชน์ทั้งในด้านวิชาการและการดำรงชีวิตประจำวันให้กับผู้ที่เปิดรับชมเป็นอย่างมาก

แม้รายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์จะทำหน้าที่สื่อสารกับประชาชนโดยการถ่ายทอดความคิด ค่านิยม และทัศนคติต่างๆ แก่ประชาชนผ่านทางเนื้อหาในรายการสัมภาษณ์แล้ว สิ่งหนึ่งที่จะต้องติดตามหลักของการสื่อสารมวลชนก็คือ การเสนอความบันเทิง รายการพูดคุยนั้น ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการนำเสนอที่สามารถสร้างความบันเทิงให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับสารได้ ซึ่งถือเป็นบทบาทหนึ่งของสื่อมวลชนดังที่ไรท์ (Wright, 1959) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารเพื่อความบันเทิงว่า มีหน้าที่สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้รับสาร ช่วยให้ประชาชนทุกคนได้พักผ่อนคลาย รวมทั้งเป็นการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งผ่อนคลายให้แก่ประชาชนและสังคม

ในเรื่องของความบันเทิงในการสื่อสารนั้น สตีเฟนสัน (Stephenson , 1967) เสนอความคิดหลักของทฤษฎีการเล่นไว้ว่า คนเราต้องการสื่อเพื่อความบันเทิงมากกว่าเพื่อการสื่อสารที่จริงจัง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างของตน ในการสื่อสารนั้นมีเรื่องของความต้องการของผู้รับสารและการตอบสนองความต้องการของผู้รับสารโดยนำเสนอให้ผู้รับสารเกิดความบันเทิง และในการเลือกสารเพื่อความบันเทิงนี้ คนมักจะเลือกอะไรที่เหมือนๆ กัน ความจำเป็นที่สื่อมวลชนต้องมาทำหน้าที่สร้างความบันเทิงเป็นหลักนี้ เนื่องมาจากสภาพชีวิตที่เป็นจริงของผู้คนในระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมที่มีความตึงเครียดอย่างสูงในชีวิตการทำงาน ดังนั้นเมื่อหมดจากช่วงชีวิตดังกล่าว ประชาชนจึงต้องการช่วงเวลาพักในระหว่างรอยต่อของชีวิต และต้องการที่จะใช้ชีวิตเพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจเพียงอย่างเดียว

ดังนั้นสื่อมวลชนจึงตอบสนองผู้รับสารโดยการสร้างความบันเทิงเข้าไปในหลายๆ รูปแบบ เช่น การแสดงละคร , การเล่นเกม การแข่งขันตอบปัญหาต่างๆ , การใช้อารมณ์ขันในการโฆษณาเพื่อสร้างความจดจำให้กับผู้บริโภค , การใช้มุขตลกในรายการข่าว เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกด้านอารมณ์มากกว่าความรู้ , การแสดงตลกทั้งในรายการโทรทัศน์และสื่อวีดิทัศน์ ไปจนถึงการแสดงตลกเดี่ยว (ที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับไนต์ อุดม) หรือบางรายการก็นำหลากหลายรูปแบบมารวมเข้าไว้ด้วยกันที่เรียกว่า รายการปิกนิกะบันเทิง (variety program) แต่เนื่องจากกิจกรรมให้ความบันเทิงใจนั้น เป็นกิจกรรมที่ผูกโยงเข้ากับการบำรุงอารมณ์ทั้งสิ้น ดังนั้นในสายตาของนักนิยมการใช้เหตุผล (Enlightenment) ความบันเทิงจึงกลายเป็นมิติที่ไม่พึงปรารถนาของมนุษย์ไปด้วย นักวิชาการจากสำนักแฟรงเฟิร์ตก็โจมตีบรรดาสื่อบันเทิง เช่น เพลงและภาพยนตร์ว่าเป็นเครื่องมือครอบงำอุดมการณ์ของประชาชน ส่วนนักวิชาการอังกฤษที่สังกัดอยู่ฝ่ายวัฒนธรรมชั้นสูง (high culture) ก็บอกว่ารูปแบบและเนื้อหาของความบันเทิงที่วูบวาบฉาบฉวยในเพลง นวนิยาย หนังสือลึกลับทำให้วัฒนธรรมของอังกฤษตกต่ำลงทั้งในแง่สุนทรียะและศีลธรรม

ทางด้าน S. Firth (1987) ก็ตั้งข้อสังเกตว่า ความไม่สนใจศึกษาเรื่องความบันเทิงในสื่อ น่าจะมีเค้าเงื่อนมาจากประวัติศาสตร์ยุคแรกของสื่อศึกษา ที่ใช้เกณฑ์ Political judgement คือ การทำบทบาท / หน้าที่ / คุณลักษณะ / ผลกระทบ และมิติด้านการเมืองที่มีอยู่ในสื่อมวลชน ซึ่งหากให้เกณฑ์ดังกล่าวมาตัดสิน สื่อบันเทิงก็จะมีคุณค่ามากพอที่จะศึกษา เพราะในสื่อบันเทิงมักเป็นเขตปลอดภัยการเมือง หรือหากใช้เกณฑ์ Aesthetic judgement หรือการพิจารณาคุณค่าเชิงสุนทรียะ เช่น ความงดงามประณีต การเล่นทำให้เกิดการครุ่นคิดไตร่ตรองเรื่องชีวิต ฯลฯ รายการบันเทิงก็ไม่สามารถเข้าตากรรมการที่เป็นนักวิชาการด้านสื่อศึกษาเช่นกัน

สำหรับในประเทศไทย สื่อมวลชนที่แพร่หลายและมีอิทธิพลอย่างมากได้แก่ โทรทัศน์ ทั้งนี้ด้วยคุณสมบัติพิเศษที่รวมเอาสื่อวิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์เข้าไว้ด้วยกัน โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ต่างๆ ให้เห็นได้ชัดเจนที่สุด เพราะคนเรานั้นสามารถรับรู้จากการเห็นถึง 75 % ได้ยิน 13 % สัมผัส 6 % และจากรส 3 % จะเห็นได้ว่า โทรทัศน์ให้ทั้งการเห็นและได้ยิน ทำให้มีการรับรู้ถึง 88 % (อรรถนพ เจริญถาวร , 2520 : 117) ด้วยเหตุนี้โทรทัศน์จึงมีคุณสมบัติเด่นในการพัฒนาคนเพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะคติ ค่านิยม จนถึงผลในระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในท้ายที่สุด ถึงแม้ว่าโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่เกิดขึ้นหลังสุด แต่กลับเป็นสื่อที่มีความสำคัญและทรงอิทธิพลกว่าสื่ออื่นๆ เพราะโทรทัศน์สามารถถ่ายทอดสาระ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของสังคมโลกไปให้ผู้คนจำนวนมากได้รับรู้ในเวลาเดียวกัน โทรทัศน์ยังสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกหมู่เหล่าและมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้นทุกที โดยแทรกตัวเองเข้าไปในทุกสถาบันย่อยของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเมือง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและวัฒนธรรม แม้กระทั่งครอบครัวและเพื่อน (ขวัญเรือน ไชยอุดม , 2520 : 25)

ในยุคโทรทัศน์จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากยุคอื่นๆ ในแง่ผู้รับสารซึ่งมีลักษณะมวลชน (Mass) ผู้รับสารมีขนาดใหญ่ ครอบคลุมบุคคลทุกประเภททุกชนิดที่แตกต่างกัน เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา รายได้ แม้แต่วิถีการใช้ชีวิต (lifestyle) มีลักษณะแตกแยก (automize) ต่างคนต่างไม่รู้จักกัน (isolate) แบบลักษณะของคนในเมืองใหญ่ ดังนั้นการคิดกลยุทธ์ที่จะสร้างความบันเทิงในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์จึงทำได้ยากเมื่อเปรียบเทียบกับการเล่นิทานให้เด็กฟัง แต่องค์ประกอบอื่นๆ ของโทรทัศน์ก็สามารถที่จะสร้างความบันเทิงในรายการสนทนาได้เช่นกัน เช่น การคัดเลือกพิธีกรที่พูดเก่ง ยิ่งเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับก็ยิ่งดีการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์หรือแขกรับเชิญที่พูดเก่ง เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับหรือกำลังเป็นข่าวในเรื่องอื่นๆ อยู่ในขณะนั้นก็จะสามารถดึงดูดผู้ชมได้ นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าสนใจ เป็นเรื่องที่คนในสังคมพูดถึงกัน ในขณะนั้น ตลอดจนฉาก แสง เสียง ดนตรี ก็ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยสร้างความบันเทิงให้เกิดขึ้นในรายการสนทนาได้

ในขณะเดียวกัน หากไม่นับรายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวันวันหรือสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในด้านต่างๆ แล้ว นักวิชาการก็มักจะมองรายการสนทนาทางโทรทัศน์ว่าไร้สาระ ไม่มีรสนิยม หรือนำเสนอเนื้อหาที่เกินเลยความจริง จนเกิดคำว่า trash TV รายการบันเทิงราคาถูก cheap TV เพราะเหมือนไม่มีการลงทุนอะไรมา รายการทีวี tabloid TV หรือมองว่าเป็นราย

การผลิตโดยมุ่งกลุ่มเป้าหมายผู้หญิงเป็นสำคัญ ใช้อัตราค่าผลิตต่ำ และได้กำไรสูงจากการโฆษณาในรายการ แต่เราควรที่จะทำความเข้าใจกับความบันเทิงให้ดี โดยเฉพาะการสนทนาทางโทรทัศน์ ยกเลิกทัศนคติที่ว่าเรื่องความบันเทิงเป็นเรื่องที่มองเห็นกันชัดอยู่แล้ว เพราะรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์ก็เป็นอีกหนึ่งประเภทของรายการบันเทิงที่มีอิทธิพลแบบระยะยาวสูงมากในการสร้างโลกเชิงสัญลักษณ์แวดล้อมตัวบุคคล เพราะโทรทัศน์เป็นสถาบันสำคัญในการอบรมบ่มเพาะบุคคลในสังคมที่อาจจะมีอิทธิพลเหนือกว่าสถาบันอบรมบ่มเพาะอันเดิมๆ เช่น พ่อแม่ โรงเรียน หรือศาสนา เพราะรายการเหล่านี้มักจะได้อยู่ในช่วงเวลาที่ดีและเป็นที่น่าสนใจของผู้ชม สามารถอยู่ในผังรายการได้เป็นเวลายาวนาน นอกจากนี้รายการสัมภาษณ์ยังเป็นรายการที่ให้ทั้งสาระและบันเทิงที่สร้างความน่าสนใจได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ารายการบันเทิงประเภทอื่น ฉะนั้นผู้ผลิตรายการจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ เพื่อที่จะครองใจให้ได้รับความนิยมนจากคนดูมากที่สุด

หากดูเพียงผิวเผินอาจจะเห็นว่าการจัดทำรายการสนทนาเป็นเรื่องง่าย คือ มีคน 2 คน มาซักถามกัน คนหนึ่งถามอีกคนหนึ่งตอบ แต่จากการวิจัยของศิริพงษ์ สุทธิโยธิน (2534) พบว่าการสัมภาษณ์ที่น่าดูนั้นต้องเตรียมมาอย่างดี พิธีกร ผู้ร่วมรายการ บรรยายภาค และสไตลล์ และรูปแบบในการนำเสนอรายการ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น และการศึกษาเรื่องกลยุทธ์ความบันเทิงนั้นก็มีผู้เคยทำมาแล้วหลายต่อหลายชิ้นทั้งในด้านผู้ส่งสารและสาร ส่วนในด้านผู้ชมหรือผู้รับสารนั้น งานวิจัยตั้งมากมายแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง แต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์มีความตั้งใจและความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่างๆ กัน เช่น Blumler (1985) ได้จำแนกชุดตัวแปรความพึงพอใจไว้เป็น 4 กลุ่มว่าผู้รับสารใช้สื่อเพื่อความเพลิดเพลิน (Diversions) เพื่อหลบหนีปัญหา เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ใช้สื่อเพื่อจะารู้ได้เห็น (Curiosity) ใช้สื่อเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Personal Identity) เช่น อ้างอิงบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลมาเป็นแรงเสริมย้ำความเชื่อของตน และสุดท้ายคือ การใช้สื่อเพื่อติดตามข่าวสาร (Surveillance) เป็นต้น แต่ยังไม่ค่อยมีงานวิจัยขึ้นไต่ตรวจสอบทัศนคติของผู้รับสารหรือผู้ชมในการชมรายการสนทนาบันเทิง แท้จริงแล้วอะไรกันแน่ที่ทำให้ผู้ชมเกิดความบันเทิงใจ จึงเป็นที่น่าศึกษาว่ารายการสนทนาโดยเฉพาะรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์นั้น จะมีกลยุทธ์ในการสร้างความบันเทิงในรายการอย่างไรจึงจะทำให้รายการประสบความสำเร็จ คือการใช้บุคคล เช่น การใช้พิธีกรที่มีความสามารถหรือมีชื่อเสียง การเชิญแขกรับเชิญที่น่าสนใจมาดึงดูดผู้ชมใช้หรือไม่ องค์ประกอบอื่นๆ เช่น ประเด็นและบรรยากาศในรายการมีความสำคัญหรือไม่ ผู้

ผลดีมีวิธีการสร้างกลยุทธ์เหล่านั้นอย่างไร นอกจากนั้นแล้วผู้ชมหรือผู้รับสารได้รับความบันเทิงจากกลยุทธ์นั้นหรือไม่ อย่างไร

ปัญหานำการวิจัย

1. กลยุทธ์การสร้างความบันเทิงในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์ มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. วิธีการสร้างกลยุทธ์ความบันเทิงในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร
3. ผู้รับสารได้รับความบันเทิงจากรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจลักษณะของกลยุทธ์ในการสร้างความบันเทิงในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างกลยุทธ์ในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์
3. เพื่อตรวจสอบทัศนคติของผู้รับสารที่มีต่อกลยุทธ์การสร้างความบันเทิง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การสร้างความบันเทิงในรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์" นี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มเลือกอย่างเป็นระบบ (Systematic random sampling) เฉพาะรายการสนทนาบันเทิงทางโทรทัศน์ที่ยังคงออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในปัจจุบัน คือ รายการสมาคมชมดาว รายการหลังคาเดียวกัน รายการเจาะใจ รายการสัญญามหาชน และรายการไอทีวีทอล์ค ตั้งแต่ช่วงเดือนสิงหาคม 2545 จนถึงช่วงเดือนตุลาคม 2545 รวมระยะเวลา 3 เดือน และจะทำการศึกษาทั้งจากผู้ผลิต สาร และผู้รับสาร โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์จากเทปโทรทัศน์ทั้ง 5 รายการ (Content Analysis) ประกอบกับการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) บุคคลสำคัญผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) รวมทั้งใช้วิธีศึกษาจากบุคคลที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม (Focus group interview) เพื่อตรวจสอบทัศนคติของผู้ชมด้วย

นิยามศัพท์

รายการสนทนาทางโทรทัศน์ หมายถึง รายการพูดคุยทางโทรทัศน์ที่มีพิธีกรหรือผู้สัมภาษณ์ ทำหน้าที่เป็นตัวย่นโรงโดยการพูดเป็นหลักหรือเป็นแกนนำในรายการ หรือทำตัวเหมือนเป็นเจ้าของบ้าน โดยทำหน้าที่ทั้งพูดคุยเชิญ ชักถาม หรือสัมภาษณ์แขกรับเชิญหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอบคำถาม และเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ทั้งสาระและความบันเทิง ซึ่งวิธีการนำเสนออาจเป็นได้ทั้งการพูดเดี่ยว , การสัมภาษณ์ , การสนทนาและการอภิปราย

รายการสนทนามันเทิง หมายถึง รายการสนทนาทางโทรทัศน์แบบหนึ่งที่เน้นการพูดคุยเพื่อสร้างความสนุกสนานมากกว่าข่าวสาร(pleasant and non-informative) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นที่รู้จักกันดีเป็นหลัก เพื่อสร้างความเพลิดเพลินและผ่อนคลายแก่ผู้ชม โดยจะเน้นการสัมภาษณ์เป็นรายการหลัก จึงต่างจากรายการบันเทิงแบบหลากหลาย ซึ่งมีการสัมภาษณ์เป็นส่วนหนึ่งของรายการเท่านั้น

กลยุทธ์ หมายถึง แผน แนวทาง หรือกลวิธีในการกำหนดการจัดลำดับเนื้อหา และรูปแบบในการนำเสนอรายการ เพื่อให้การนำเสนอรายการมีความน่าสนใจ และบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการสร้างสรรค์รายการ

กลยุทธ์ในการสร้างความบันเทิงในรายการสนทนามันเทิง หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดลำดับเนื้อหา และจัดรูปแบบในการนำเสนอ ซึ่งอาศัยเทคนิคต่างๆ เช่น การเล่าเรื่อง การตัดต่อภาพและเสียง พิธีกร ผู้ร่วมรายการ บรรยายภาค และสไตล์และรูปแบบในการนำเสนอรายการ รวมทั้งกลวิธีในการสนทนา พูดคุย วิธีการตั้งคำถาม มุขตลกต่างๆ ที่นำมาช่วยทำให้ออกให้เกิดความบันเทิง ความสนุกสนาน (Communication-Pleasure) เพื่อการพักผ่อนและลดความตึงเครียดให้แก่ผู้ชม

วิธีการสร้างกลยุทธ์ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการเลือกนำเสนอกลยุทธ์ การให้น้ำหนักความสำคัญของกลยุทธ์ ทั้งในแง่องค์ประกอบของพิธีกร ผู้ร่วมรายการ บรรยายภาค และเทคนิครูปแบบในการนำเสนอ เพื่อให้เกิดความบันเทิงในรายการสนทนามันเทิงทางโทรทัศน์

ทัศนะของผู้รับสาร หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ชมทั้งที่เป็นคำติชมและคำแนะนำที่มีต่อกลยุทธ์ต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการจัดลำดับเนื้อหา และจัดรูปแบบการนำเสนอ ขององค์ประกอบต่างๆ ในรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์ สำหรับการปรับปรุงรายการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์และปรับปรุงรายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่ารายการสนทนابันเทิงทางโทรทัศน์รายการใดมีการสร้างกลยุทธ์ที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างสรรค์รายการสนทนابันเทิงให้ดียิ่งขึ้นและตรงกับใจผู้รับสารมากที่สุด
3. เพื่อเป็นแนวทางต่อผู้อื่นที่สนใจศึกษารูปแบบรายการสนทนาทางโทรทัศน์ ในประเด็นที่แตกต่างกันไปในภายภาคหน้า